

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА



Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.01 Українська мова та література

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах»
Викладач (-і)	Грещук Валентина Василівна
Контактний телефон викладача	+380979984742
Е-mail викладача	valentya.greshchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Основним завданням курсу є формування професійної мовно-комунікативної компетенції студентів-філологів. Важливими аспектами лінгводидактичної моделі розвитку фахової майстерності майбутніх викладачів-словесників є обґрунтування принципів навчання, визначення характеру взаємодії між викладачем та студентом, презентація ефективних форм, методів, засобів навчання у вищих навчальних закладах. Курс «Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах» передбачає вивчення концептуальних засад мовної освіти в Україні.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою курсу є підготовка магістрів до виконання обов'язків викладача мовознавчих дисциплін вищого навчального закладу, проведення науково-пошукової роботи, керівництва дослідницькою роботою студентів, організації навчально-виховного процесу найефективнішими формами, найдоцільнішими методами та прийомами навчання на сучасному етапі розвитку вищої школи.</p> <p>Курс передбачає такі цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – підготовку майбутніх викладачів мовознавчих дисциплін до педагогічної діяльності в умовах адаптації вищої освіти в Україні до Європейської системи ЄСТБ; – ознайомити з особливостями роботи викладача-філолога у школах нового типу та вищих навчальних закладах; – подати стислий історичний екскурс з методики викладання української мови, а також окреслити сучасні проблеми, що є предметом дискусій, досліджень; – формувати творчі та дослідницькі уміння і навички (діагностичні, прогностичні, організаційні, комунікативні), мовленнєву компетентність; – забезпечити самостійну розробку магістерського змісту занять різних типів і форм (лекції, заліки, іспити, конференції, консультації); – виховувати постійну потребу працювати з психолого-педагогічною, методичною літературою; – розвивати вміння анотувати монографічні праці, присвячені актуальним проблемам методики; – розвивати вміння у майбутніх викладачів раціонально та науково обґрунтовано організовувати самостійну роботу студентів; – стимулювати науково-методичної творчості магістрантів, прагнення вдосконалювати свою педагогічну освіту; – розвивати навички своєчасного й умілого використання технічних засобів навчання і 	

засобів мультимедіа для проведення занять із мовознавчих і лінгводидактичних дисциплін;
 – виховати у магістрантів особистісні якості майбутнього педагога, відповідальне ставлення до виконання ролі викладача, прагнення постійно займатися самоосвітою, саморозвитком, самовдосконаленням.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі українського мовознавства, літературознавства, термінознавства та філологічної науки загалом у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

Загальні компетентності:

5. Здатність працювати в команді та автономно.
8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
11. Здатність до проведення досліджень на належному рівні.
12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
9. Здатність застосовувати новітні методики й технології під час викладання філологічних дисциплін.
11. Здатність до участі та формування програм, пов'язаних із вивченням сучасних мовознавчих напрямів і шкіл, провідних українських учених, української писемної спадщини, діалектних особливостей розвитку прикарпатського краю.

Програмні результати навчання:

3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного та літературного матеріалу.
18. Уміло й компетентно застосовувати знання з методики вивчення філологічних дисциплін у професійній діяльності.
20. Втілювати у професійній діяльності набуті знання про розвиток української мови та літератури в рідному краї – Галичині.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год
Практичні заняття	18 год
Самостійна робота	60 год

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
Перший	035 Філологія	Перший	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

№	Тема	Форма заняття, год	Результати навчання	Завдання
1	Методика навчання мовознавчих дисциплін як наука і навчальна дисципліна.	лекція - 2 год	– знати загальні питання, закономірності, принципи методики	опрацювати відповідні наукові

	<p>1. Загальні питання методики навчання мовознавчих дисциплін як галузі сучасної педагогічної науки.</p> <p>2. Об'єкт, предмет методики навчання мовознавчих дисциплін та основні підходи до навчання мовознавчих дисциплін у вищому навчальному закладі.</p> <p>3. Закономірності, принципи методики навчання мовознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах.</p> <p>4. Зв'язок методики навчання мовознавчих дисциплін із суміжними науками.</p> <p>5. Зміст, структура курсу та методи наукового дослідження.</p>	<p>практичне заняття - 2 год</p> <p>самостійна робота - 4 год</p>	<p>навчання мовознавчих дисциплін; зміст, структуру курсу та методи наукового дослідження.</p> <p>– розуміти, що є об'єктом та предметом методики навчання мовознавчих дисциплін у ВНЗ.</p>	джерела.
2	<p>Історія розвитку методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі.</p> <p>1. Основні етапи становлення й розвитку методики навчання мовознавчих дисциплін у вищих освітніх закладах.</p> <p>2. Особливості становлення й розвитку методики викладання мовознавчих дисциплін у вищій школі наприкінці XIX – 30 рр. XX століття.</p> <p>3. Розвиток методики викладання мовознавчих дисциплін у 40 – 60 роки XX століття.</p> <p>4. Розвиток методики навчання мовознавчих дисциплін у 70 – 90 роки XX століття.</p> <p>5. Особливості розвитку методики навчання мовознавчих дисциплін у XXI ст.</p>	<p>практичне заняття - 2 год</p> <p>самостійна робота - 6 год</p>	<p>– знати основні етапи становлення й розвитку методики навчання мовознавчих дисциплін у вищих освітніх закладах; особливості становлення й розвитку методики викладання мовознавчих дисциплін у вищій школі наприкінці XIX – 30 рр. XX століття; розвиток методики викладання мовознавчих дисциплін у 40 – 60 роки XX століття; розвиток методики навчання мовознавчих дисциплін у 70 – 90 роки XX століття; особливості розвитку методики навчання мовознавчих дисциплін у XXI столітті.</p>	опрацювати відповідні наукові джерела.
3	<p>Організація навчального процесу в системі лінгводидактичної підготовки спеціалістів-філологів.</p> <p>1. Особливості організації навчального процесу у вищому освітньому закладі.</p> <p>2. Призначення навчального плану, навчальної, робочої програми. Аналіз програм із лінгвістичних дисциплін у вищій школі.</p> <p>3. Дидактичні засади кредитно-</p>	<p>лекція - 2 год</p> <p>практичне заняття - 2 год</p> <p>самостійна робота - 6 год</p>	<p>– знати особливості організації навчального процесу у вищому освітньому закладі; дидактичні засади кредитно-модульної системи навчання у ВНЗ; на чому базується технологія управління навчально-творчою діяльністю студентів-філологів.</p> <p>– розуміти призначення</p>	опрацювати відповідні наукові джерела.

	<p>модульної системи навчання у вищих навчальних закладах.</p> <p>4. Управління навчальною діяльністю та її методичне забезпечення в умовах кредитно-модульної системи навчання.</p> <p>5. Технологія управління навчально-творчою діяльністю студентів філологів.</p> <p>6. Дуальна та неформальна освіта в Україні.</p>		<p>навчального плану, навчальної програми; як здійснюється управління навчальною діяльністю та її методичне забезпечення в умовах кредитно-модульної системи навчання.</p> <p>– уміти аналізувати програми із лінгвістичних дисциплін у вищій школі.</p>	
4	<p>Новітні педагогічні технології.</p> <p>1. Сутність поняття «педагогічна технологія».</p> <p>2. Класифікації технологій.</p> <p>3. Особливості впровадження педагогічних технологій в інших країнах.</p> <p>4. Проблемне навчання.</p> <p>5. Кредитно-модульна технологія викладання української мови у вищій школі</p>	<p>лекція - 2 год</p> <p>практичне заняття - 2 год</p> <p>самостійна робота - 6 год</p>	<p>– знати сутність поняття «педагогічна технологія», класифікації технологій, особливості впровадження педагогічних технологій в інших країнах, основні аспекти проблемного навчання, сутність кредитно-модульної технології викладання української мови у вищій школі.</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела.</p>
5	<p>Форми організації навчання й контролю.</p> <p>1. Форми аудиторної роботи зі студентами.</p> <p>2. Значення лекції в навчально-виховному процесі. Класифікації лекцій. Вимоги до лекції.</p> <p>3. Використання засобів навчання під час лекцій.</p> <p>4. Практичні, семінарські заняття, колоквіуми, дидактичні ігри.</p> <p>5. Методика проведення лекційних, практичних і лабораторних занять з лінгвістичних і лінгводидактичних дисциплін.</p>	<p>лекція - 2 год</p> <p>практичне заняття - 2 год</p> <p>самостійна робота - 6 год</p>	<p>– знати форми аудиторної роботи зі студентами, класифікації лекцій та вимог до них, особливості практичних, семінарських занять, колоквіумів, дидактичних ігор.</p> <p>– розуміти значення лекції у навчально-виховному процесі.</p> <p>– уміти проводити лекційні, практичні та лабораторні заняття з лінгвістичних і лінгводидактичних дисциплін.</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела; розробити лекційне заняття за визначеною темою для студентів Факультету філології з сучасної української літературної мови та української мови за професійним спрямуванням.</p>
6	<p>Методи і прийоми навчання мовознавчих дисциплін у вищому навчальному закладі.</p> <p>1. Поняття про методи навчання.</p> <p>2. Класифікації методів навчання.</p> <p>3. Метод проєктів.</p>	<p>практичне заняття - 2 год</p> <p>самостійна робота - 4 год</p>	<p>– знати сутність поняття «методи навчання», класифікації методів навчання.</p> <p>– уміти застосовувати метод проєктів у викладанні мовознавчих дисциплін.</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела.</p>
7	<p>Засоби навчання мовознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах.</p> <p>1. Роль та місце засобів</p>	<p>практичне заняття - 2 год</p>	<p>– знати особливості дистанційного навчання у ВНЗ; лінгводидактичні можливості мережевого</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела.</p>

	<p>навчання в педагогічному процесі вищої школи.</p> <p>2. Особливості дистанційного навчання у ВНЗ.</p> <p>3.Лінгводидактичні можливості мережевого сервісу.</p>	самостійна робота - 4 год	сервісу. – розуміти роль та місце засобів навчання в педагогічному процесі вищої школи.	
8	<p>Організація діяльності студентів під час проходження практик.</p> <p>1. Роль практики у формуванні професійної компетентності студентів філологів.</p> <p>2. Види практик.</p> <p>3. Зміст і мета педагогічної практики студентів і магістрів.</p>	<p>лекція - 2 год</p> <p>практичне заняття - 2 год</p> <p>самостійна робота - 4 год</p>	<p>– знати види практик; зміст і мету педагогічної практики студентів.</p> <p>– розуміти, яку роль відіграє практика у формуванні професійної компетентності студентів-філологів.</p>	опрацювати відповідні наукові джерела.
9	<p>Організація контролю за навчально-пізнавальною діяльністю та оцінювання навчальних досягнень студентів.</p> <p>1. Поняття про контроль. Функції контролю.</p> <p>2. Принципи контролю. Види і форми контролю.</p> <p>3. Особливості тестового контролю. Види тестових завдань.</p>	самостійна робота - 4 год	– знати і розуміти сутність контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів; функції, принципи, види та форми контролю; особливості тестового контролю, види тестових завдань.	опрацювати відповідні наукові джерела; розробити комплекс тестових завдань за визначеною темою для студентів Факультету філології з сучасної української літературної мови та української мови за професійним спрямуванням.
10	<p>Організація дослідницької діяльності студентів-філологів.</p> <p>1. Значення дослідницької роботи у формуванні майбутніх фахівців.</p> <p>2. Напрями наукової роботи.</p> <p>3. Види студентських наукових робіт.</p>	<p>лекція - 2 год</p> <p>практичне заняття - 2 год</p> <p>самостійна робота - 2 год</p>	<p>– знати напрями наукової роботи; види студентських наукових робіт.</p> <p>– розуміти значення дослідницької роботи у формуванні майбутніх фахівців.</p>	опрацювати відповідні наукові джерела.
11	<p>Організація самостійної роботи студентів.</p> <p>1. Поняття про самостійну роботу. Значення самостійної роботи в навчально-виховному</p>	самостійна робота - 6 год	<p>– знати сутність поняття «самостійна робота студента»; класифікації типів і видів самостійної роботи.</p> <p>– розуміти значення</p>	опрацювати відповідні наукові джерела.

	<p>процесі.</p> <p>2. Роль викладача в організації самостійної роботи студентів.</p> <p>3.Класифікації типів і видів самостійної роботи</p>		<p>самостійної роботи в навчально-виховному процесі; роль викладача в організації самостійної роботи студентів.</p>	
12	<p>Актуальні питання методики навчання мовознавчих дисциплін.</p> <p>1. Реалізація сучасних підходів до навчання мовознавчих дисциплін.</p> <p>2. Упровадження нових фахових дисциплін.</p> <p>3. Когнітивна методика навчання української мови.</p> <p>4. Педагогічний дискурс. Суб'єкти дискурсу – викладач, студент.</p> <p>5. Шляхи і засоби підвищення ефективності педагогічної практики у вищому навчальному закладі.</p> <p>6.Комп'ютерна лінгводидактика.</p>	самостійна робота - 8 год	<p>– знати визначення та характеристику когнітивної методики, педагогічного дискурсу, комп'ютерної лінгводидактики; шляхи і засоби підвищення ефективності педагогічної практики у ВНЗ.</p> <p>– уміти реалізовувати сучасні підходи до навчання мовознавчих дисциплін.</p>	опрацювати відповідні наукові джерела; розробити практичне заняття за визначеною темою для студентів Факультету філології з сучасної української літературної мови та української мови за професійним спрямуванням.

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відповідає критеріям оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів і письмове тестування – максимум 50 балів. Робота на практичних заняттях упродовж семестру оцінюється за 5-бальною шкалою та максимальною кількістю 20 балів. Під час виставлення допуску до іспиту враховуються навчальні досягнення, отримані в процесі оцінювання на практичному занятті (максимум 20 балів), при виконанні контрольних робіт (КР-1 – максимум 10 балів; КР-2 – максимум 10 балів) та самостійної роботи (максимум 10 балів). Загальна максимальна кількість балів за навчальний курс становить 100 балів.
Вимоги до письмових робіт	<p>КР-1 полягає у розробці плану-конспекту лекційного заняття за поданою темою, КР-2 полягає у розробці плану-конспекту практичного заняття за поданою темою та моделюванні всіх етапів лекційних і практичних занять із використанням інноваційних методів.</p> <p>КР-1 оцінюється 10 балами (5 балів за розробку плану-конспекту лекційного заняття, 5 балів за моделювання лекції);</p> <p>КР-2 оцінюється 10 балами (5 балів за розробку плану-конспекту практичного заняття, 5 балів за моделювання).</p> <p>КСР оцінюється 10 балами (опрацювання всіх тем згідно з силабусом, на які розрахована самостійна робота; розробити тести до практичного заняття з контрольної роботи №2)</p> <p>Терміни виконання робіт – передостанні практичні заняття.</p>
Практичні заняття	<p>Закріплення й повторення теоретичних питань із вивчених тем курсу.</p> <p>На практичних заняттях здобувачі вищої освіти формують професійні мовно-комунікативні компетенції. Важливими аспектами лінгводидактичної моделі розвитку фахової майстерності майбутніх викладачів-словесників є обґрунтування принципів навчання, презентація ефективних форм, методів, засобів навчання у вищих навчальних закладах.</p>

Умови допуску до підсумкового контролю	Допуском до іспиту є отримання позитивної підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Для визначення рейтингового підсумкового контролю до уваги взято присутність здобувача на всіх заняттях, його активність та успішність під час виконання практичних завдань, підготовки самостійної роботи, написання контрольних робіт; відсутність пропусків і запізень на заняття; дотримання етики й культури поведінки на заняттях.
Підсумковий контроль	форма контролю: іспит; форма здачі: письмове тестування (50 завдань); структура завдання: 4 варіанти з однією правильною відповіддю, яка оцінюється в 1 бал.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>. Форму письмового виконання роботи втілено на практичних, індивідуальних заняттях, під час написання контрольної, самостійної роботи чи виконання індивідуального завдання.

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. <https://cutt.ly/2wJeFdvU>

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. <https://cutt.ly/5wJeN6TU>.

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf. У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Бедь В.В., Малишев А.О. Основи наукової організації праці студентів академії. Ужгород, 2001. С.12-34.
2. Біляєв О.М. Методика мови як наука. *Дивослово*. 2002. № 11. С. 20-24.
3. Болонський процес у фактах і документах / упоряд. М.Ф. Степко, Я.Л. Болюбаш, В.Д. Шинкарук та ін. Київ – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. 52 с.
4. Бондарчук Ю., Чуйко Г., Чуйко Н. Удосконалення форм і методів навчання відповідно до вимог Болонського процесу. *Вища школа*. 2005. №2. С. 35-41.
5. Брінклі А. та ін. Мистецтво бути викладачем: практич. посіб. / за ред. О.І. Сидоренка. К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2003. 144с.
6. Василюк А., Пахоцінський Р., Яковець Н. Сучасні освітні системи: навч. посібник. Ніжин: НДПУ, 2002. 139 с.
7. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої освіти: підручник за модульнорейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384с.
8. Володько В. Педагогічна система навчання: теорія, практика, перспективи: посібник для викладача. К.: Педагогічна преса, 2000. 148 с.
9. Горошкіна та ін. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі : навч. посібник / за ред. О. Горошкіної та С. Карамана. Київ, 2015. 250 с.
10. Гронлунд, Норман Е. Оцінювання студентської успішності: практич. посібник. К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. 311 с.
11. Дороз В. Ф. Методика викладання української мови у вищій школі: навч. посібник. К., 2008. 176 с.
12. Єрмоленко С. Синергетика на заняттях із синтаксису у ВНЗ. *Українська мова і література*. 2006. № 3. С. 49-54.
13. Згуровський М. Основні завдання вищої освіти України щодо реалізації принципів Болонського процесу та забезпечення вимог сфери праці. *Вища школа*. 2004. №5-6. С. 54-61.
14. Колесникова І. Методичний аспект професійного дискурсу: лінгвістична «підтримка» наукової діяльності студента. *Українська мова та література*. 12 (460), 2006. С. 24-28.
15. Коротеєва-Камінська В.О. Викладання української мови та українознавства у вищих навчальних закладах (історичний аспект): навчальний посібник. К.: «Професіонал», 2006. 304 с.
16. Костриця Н. Пошуки нових форм проведення занять з української мови у вищій школі на нефілологічних факультетах. *Українська мова і література в школі*. 2004. №3. С. 53-54.
17. Кремень В.Г. та ін. Вища освіта в Україні: навч. посіб. / за ред. В.Г. Кременя, С.М. Ніколаєнка. К.: Знання, 2005. 327с.
18. Мегем Є. Спільна творча діяльність викладачів і студентів - основа проектнотехнологічної підготовки. *Вища освіта України*. 2005. С. 246-345.
19. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: навчальний посібник / за ред. О.Г. Мороза. К.: НПУ, 2001. 338с.
20. Нагаєв В.М. Ефективність підготовки кадрів за модульно-рейтинговою технологією. Проблеми розробки та впровадження модульної системи професійного навчання «Модуль 2001». *Проблеми сучасного мистецтва і культури*. : зб. наук. праць. К.: Наук. світ, 2001. С. 255-261.
21. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
22. Огіцин Є.С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому навчальному закладі освіти. К., 2003. 206 с.
23. Олексенко В. Ефективні шляхи вдосконалення змісту і форм підготовки спеціалістів ВНЗ. *Вища освіта України*. 2004. №2. С.66-70.
24. Підготовка вчителя-філолога у педагогічному вищому навчальному закладі : монографія / за ред. В. Мельничайка, Л. Струганець. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2017. 420 с.
25. Попова О. Ділова гра у роботі над мовленнєвою культурою студентів (до проблеми інтеграції курсів). *Українська мова і література в школі*. 2005. № 4. С. 50-52.

26. Скнар О. Модернізація форм і методів навчання студентів у контексті кредитномодульної системи. *Вища школа*. 2006. №3. С. 33-45.
27. Струганець Л. Мовнокомунікативна компетентність учителя-лідера: навчальний посібник. Київ : ПРІОРИТЕТИ, 2016. 32 с.
28. Тичина А., Грищенко Г.Т. Модульна система вивчення оцінки знань студентів. К.: УДПУ, 1994. 162 с.
29. Яворська С.Т. Внесок учених у методику навчання мови. *Українська мова*. 2004. № 4. С. 117-126.
30. Яворська С.Т. Становлення методики української мови як науки: постаті, проблеми (кінець 80-х початок 90-х р.). *Наука і освіта: Науково-практичний журнал Південного наукового Центру АПН України*. Одеса. 2004. № 4-5.

Інформаційні ресурси

<http://subject.com.ua/lesson/mova/>

<https://www.schoollife.org.ua/usi-uroky-ukrajinskoji-movy-ta-literatury>

http://getalosveta.blogspot.com/p/blog-page_40.html

http://ukrmogim.blogspot.com/p/blog-page_9409.html

http://filologinya2010.blogspot.com/p/blog-page_55.html

http://www.parta.com.ua/ukr/books/ukr_mova/

<https://academia.in.ua/?q=content/шкільні-підручники-з-української-мови>

<http://ukrlitera.ru/index.php/ukr-mova-ta-literatura/kalplanukr>

Грещук Валентина Василівна
кандидат філологічних наук, доцент